

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

Over het voorstel van kaderwet betreffende de oprichting van een Agentschap ter bescherming van de consumenten van gewone financiële producten. (Kamer, Doc. 52, 1632/001)

Brussel, 12 november 2009

SAMENVATTING

Volgens de indienster strekt dit voorstel ertoe de CBFA haar bevoegdheden inzake de bescherming van consumenten van gewone financiële producten te ontnemen en die bevoegdheden over te dragen aan een nieuwe instantie (= Agentschap).

De grote lijnen van het voorstel zijn de volgende:

- het onttrekken van de bescherming van de consumenten van financiële diensten aan de CBFA;
- het onder bijzonder toezicht plaatsen van de financiële sector met sanctionerende en (quasi) regelgevende bevoegdheden voor het Agentschap;
- het creëren van een Belgische en enkel voor de financiële sector (in de ruime zin) geldende bijzondere stringente consumentenbescherming;
- andere opdrachten en taken zoals:
 - * het stimuleren en controleren van alle aspecten van de financiële ethiek en solidariteit;
 - * financiële educatie;
 - * het toezicht op en de organisatie van organen voor bank- en verzekeringsbemiddeling

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn tevreden met dit voorstel van wet.

In dit wetsvoorstel wordt de financiële crisis niet enkel vanuit de dimensie van de consumentenbescherming bekeken, door concrete toekomstgerichte oplossingen aan te brengen met het oog op een betere bescherming ten opzichte van het financiële systeem, maar ook vanuit haar institutionele dimensie, doordat ook het vraagstuk van de hervorming der Belgische instellingen voor het reguleren van de financiële sector wordt aangekaart.

Ze herinneren eraan dat de consument en de werknemer de eerste slachtoffers zijn van de financiële en economische crisis, en onderstrepen dat deze crisis een ideale gelegenheid is om de tekortkomingen van het financiële systeem, zoals beschreven in het wetsvoorstel, recht te zetten.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie zijn van mening dat het voorstel van kaderwet aan belang heeft ingeboet sinds de indiening ervan. Er wordt benadrukt dat het wetsvoorstel een van de eerste initiatieven was om een financiële crisis in de toekomst te vermijden.

Zij wensen nogmaals op te merken dat het voorstel dient rekening te houden met de besluiten van andere recentere initiatieven zoals deze van de Parlementaire Onderzoekscommissie. Er zijn talrijke wetgevende initiatieven ingediend waarvan een deel wet is geworden. De betrokken parlementsleden van die Commissie zijn, in samenwerking met de Regering, bezig (einde zomer/begin najaar 2009) deze aanbevelingen, alsook de resultaten uit het Rapport Lamfalussy, om te zetten in nieuwe wettelijke initiatieven.

De Raad voor het Verbruik werd op 28 januari 2009 verzocht, per brief van de heer Bart Laeremans (Voorzitter van de Kamercommissie voor het Bedrijfsleven), om een advies uit te brengen over het voorstel van kaderwet betreffende de oprichting van een Agentschap ter bescherming van de consumenten van gewone financiële producten (Kamer, Doc. 52, 1632/001).

De Raad voor het Verbruik is op 12 november 2009 in plenaire vergadering bijeengekomen, onder het Voorzitterschap van de heer Robert Geurts en heeft het volgende advies goedgekeurd.

De Raad voor het Verbruik heeft de Voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Voorzitter van de Kamercommissie voor het Bedrijfsleven, aan de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken en aan de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik,

Gelet op de adviesaanvraag verzocht, per brief dd. 28 januari 2009, door de heer Bart Laeremans in zijn hoedanigheid van Voorzitter van de Kamercommissie voor het Bedrijfsleven;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie "Financiële diensten" tijdens haar vergaderingen van 19 mei, 2 september, 10 september, 28 september en 12 oktober 2009;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : de dames Darville (VBO), Evrard (Test-Aankoop), Jacobs (ABVV) en Swinnen (FOD Economie), de heren Biernaux (Test-Aankoop), Coemans (Gezinsbond), Moerenhout (OIVO), Noël (Observatorium Krediet en Schuldenlast), Roeges (CBFA), Van Cauter (CBFA) en Van Lysebettens (FOD Economie):

Gelet op het ontwerpadvies door de heren Van Bulck (Febelfin) en Moerenhout (OIVO);

Gelet op het feit dat onderhavig advies zo snel mogelijk moet geratificeerd worden door de plenaire vergadering van de Raad voor het Verbruik;

Gelet op het advies van het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Verbruik van 15 oktober 2009;

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT:

1. Inleiding:

Volksvertegenwoordiger Karine Lalieux (PS) heeft op 8 december 2008 een voorstel van kaderwet ingediend betreffende de oprichting van een Agentschap ter bescherming van de consumenten van gewone financiële producten (Kamer, Doc. 52, 1632/001).

Volgens de indienster strekt dit voorstel ertoe de CBFA haar bevoegdheden inzake de bescherming van consumenten van gewone financiële producten te ontnemen en die bevoegdheden over te dragen aan een nieuwe instantie.

Met dit voorstel wil de indienster voorkomen dat de fouten, die de wereldwijde financiële crisis in het najaar van 2008 hebben veroorzaakt, zich nogmaals zouden voordoen.

De omvang van de crisis en de situatie waarin de bescherming van de consumenten van financiële producten verkeert, vormen, volgens de indienster, een pleidooi voor de oprichting van een zelfstandig orgaan voor de bescherming van en de informatieverstrekking aan de burgers die van de financiële dienstverlening gebruik maken.

Uit de toelichting blijkt dat dit wetsvoorstel aldus de oprichting wil organiseren van een Agentschap ter bescherming van de consumenten van gewone financiële producten, dat zich er op zal toelagen:

- de informatie alsook de kwaliteit daarvan, en de consumenteneducatie aangaande de financiële producten op de Belgische markt op te voeren;
- bindende procedures uit te werken om de bank in haar betrekkingen met de klant te responsabiliseren en om de aanvaarding van de koop door de klant afhankelijk te laten maken van de ondertekening van documenten waarin de aard van de gelopen risico's in het licht van zijn profiel is vermeld;
- de verkoop op de Belgische markt te verbieden van een hele reeks financiële producten die gekoppeld zijn aan voor de consument gevaarlijke speculatie, zoals de levensverzekeringsproducten uit tak 23, of die gekoppeld zijn aan speculatie die schadelijk is voor het algemeen belang, zoals producten die gekoppeld zijn aan de prijschommelingen van de basislevensmiddelen.

2. Bespreking van het voorstel:

2.1. Voorafgaande vraag over de opportuniteit van een grondige bespreking.

De Raad heeft het voorstel pas voor het eerst op haar vergadering van 19 mei 2009 kunnen behandelen daar de werkzaamheden inzake de omzetting van de richtlijn consumentenkrediet veel tijd hebben gevegd van de betrokken Commissie van de Raad voor het Verbruik.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie meenden dat het voorstel van kaderwet aan belang heeft ingeboet sinds de indiening ervan. Er werd benadrukt dat het wetsvoorstel een van de eerste initiatieven was om een financiële crisis in de toekomst te vermijden. Ondertussen zijn er talrijke wetgevende initiatieven ingediend waarvan een deel wet is geworden.

Bovendien kon men niet naast de vaststelling heen dat de Bijzondere parlementaire Commissie, belast met het onderzoek naar de financiële en bankcrisis in het voorjaar talrijke aanbevelingen op papier heeft gezet (Kamer, Doc 52, 1643).

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie merkten ook op dat volksvertegenwoordiger Van Velthoven (SPa) het betrokken wetsvoorstel via amendementen integraal wilde laten opnemen in het ontwerp van economische herstelwet (Kamer, Doc. 52, 1788/002, amendementen 8 ev.). Deze amendementen zijn echter volledig weggestemd. Ondertussen is het ontwerp van economische herstelwet wet geworden (wet van 27 maart 2009) en gepubliceerd in het Belgische Staatsblad (7 april 2009).

De discussie is dus reeds in het Parlement gevoerd en **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** zijn, gelet op het voorgaande, van mening dat daarom best aan de Voorzitter van de Kamercommissie de vraag dient te worden gesteld of het betrokken voorstel van kaderwet nog het voorwerp dient uit te maken van een advies van de Raad voor het Verbruik.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties hebben dit wetsvoorstel gunstig ontvangen. Volgens deze vertegenwoordigers hebben de in dit wetsvoorstel voorgestelde maatregelen niet aan belang ingeboet en verdienen ze een ruim debat binnen de Raad voor het Verbruik, ook al doken sinds 2 december 2008 nieuwe bijkomende elementen op..

In dit wetsvoorstel wordt de financiële crisis niet enkel vanuit de dimensie van de consumentenbescherming bekeken, door concrete toekomstgerichte oplossingen aan te brengen met het oog op een betere bescherming ten opzichte van het financiële systeem, maar ook vanuit haar institutionele dimensie, doordat ook het vraagstuk van de hervorming der Belgische instellingen voor het reguleren van de financiële sector wordt aangekaart.

Ze herinneren eraan dat de consumenten en de werknemers de eerste slachtoffers zijn van de financiële en economische crisis, en onderstrepen dat deze crisis een ideale gelegenheid is om de tekortkomingen van het financiële systeem, zoals beschreven in het wetsvoorstel, recht te zetten.

Het belang dat door de Voorzitter van de Kamercommissie voor het Bedrijfsleven aan het onderzoek van deze tekst wordt gehecht, bewijst dat bovenop het debat dat zal moeten worden gevoerd over de hervorming van de financiële structuren, deze crisis ook duidelijk in de verf zet hoe machteloos spaarders, kleine aandeelhouders, kredietnemers en verzekerden staan tegenover hun financiële dienstverleners.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie benadrukten bereid te zijn tot een debat over de oorzaken en remedies van de financiële crisis, indien dit gebeurt in een ruimer kader

dan dit wetsvoorstel. Zo is bijvoorbeeld de problematiek van de financiële vaardigheden op zich al een ruim debat waard.

De Raad beslist, gelet op de hierboven vermelde redenen, het Dagelijks Bestuur te laten beslissen over het vervolg van de werkzaamheden.

Het Dagelijks Bestuur van 11 juni 2009 heeft beslist contact op te nemen met de Voorzitter van de Kamercommissie voor het Bedrijfsleven en deze heeft laten weten dat de saisine actueel blijft en een advies van de Raad wordt verwacht tegen eind september.

Hierop werd beslist de werkzaamheden van de Raad opnieuw op te starten begin september.

2.2. Bespreking ten gronde van het wetsvoorstel.

De Raad is van oordeel dat een bespreking artikel per artikel niet nuttig is daar, om redenen die hoger zijn aangehaald, de redactie van het voorstel van kaderwet mogelijk is achterhaald.

De Raad meent wel dat een advies over de grote lijnen van de in het voorstel weergegeven geformuleerde doelstellingen en pistes aangewezen is.

De Raad stelt vast dat het wetsvoorstel in essentie neerkomt op:

- het onttrekken van een aantal belangrijke bevoegdheden (in het bijzonder inzake de bescherming van de consumenten van financiële diensten) aan de CBFA;

- het onder bijzonder toezicht plaatsen van de financiële sector met sanctionerende en (quasi) regelgevende bevoegdheden voor het Agentschap;

- het creëren van een Belgische en enkel voor de financiële sector (in de ruime zin) geldende bijzondere stringente consumentenbescherming;

- * vb. het opleggen van een aantal verplichtingen inzake de verkoop: elk product moet verkocht worden middels een schriftelijke procedure, waarin de nadruk wordt gelegd op het risicoaspect, en de commercialisering van financiële producten die gepaard gaan met speculatie die schadelijk is voor het algemeen belang of gevaarlijk is, wordt verboden. Daaronder Tak-23 producten.

- * een veel grotere verantwoordelijkheid voor de financiële operatoren, en een uitgesproken "penalisering" (meer strafbepalingen);

- andere opdrachten en taken zoals:

- * het stimuleren en controleren van alle aspecten van de financiële ethiek en solidariteit;

- * financiële educatie;

- * het toezicht op en de organisatie van organen voor bank- en verzekeringsbemiddeling.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie wensen nogmaals op te merken dat het voorstel vooruitloopt op de besluiten van andere recentere initiatieven zoals deze van de Parlementaire Onderzoekscommissie. De betrokken parlementsliden van die Commissie zijn, in samenwerking met de Regering, op dit ogenblik bezig (einde zomer/begin najaar 2009) deze aanbevelingen, alsook de resultaten uit het Rapport Lamfalussy, om te zetten in nieuwe wettelijke initiatieven.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn van mening dat de consumenten van financiële diensten beter moeten worden beschermd. Deze versterkte bescherming moet kaderen in een hervorming van het regulerend systeem van de financiële instellingen, met versterkte regels en een betere controle op de verschillende aspecten van de distributie van financiële instrumenten en andere spaar- of beleggingsproducten (publiciteit, informatie en advies), en in een financiële educatie.

Volgende punten worden voorzien van een commentaar door de verschillende vertegenwoordigers:

1) Internationale context

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie benadrukken dat deze crisis wereldomvattend is. De oorzaken overstijgen de landsgrenzen en zijn verre van typisch Belgisch. Een internationale, minstens Europees afdwingbare wetgeving kan mogelijk een voorkomend effect hebben. Belgische wetgeving dient rekening te houden met de zeer talrijke en stringente Europese regels (o.a. inzake het “Europees paspoort”); en mag in geen geval de Belgische financiële sector opzadelen met een concurrentienadeel.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn zich ervan bewust dat deze problematiek een Europese, zelfs mondiale aanpak vereist. Dit mag voor België niettemin geen beletsel vormen om toch vernieuwend te zijn en het voortouw te nemen.

2) Controleoverheid

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie willen een efficiënte consumentenbescherming. Voor deze vertegenwoordigers is het op dit ogenblik veel te vroeg om zich uit te spreken over de instantie die deze bevoegdheid dient toegewezen te krijgen. Zij benadrukken dat het essentieel is dat het zou gaan over een efficiënt orgaan. De oprichting van nieuwe organen moet worden vermeden daar zij tot onnodige kosten kunnen leiden.

Het voorgaande wil niet zeggen dat met alle betrokkenen geen discussie zou kunnen worden aangegaan over een goed toezicht i.v.m. de bescherming van de consumenten. Een discussie hierover is per definitie ruimer dan het debat over het betrokken voorstel van kaderwet.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de CBFA bijdraagt tot de bescherming van de consument maar benadrukken evenwel dat de taken van de CBFA limitatief zijn opgesomd. Bovendien stellen **ze** vast dat de hoofdpdracht van de CBFA, namelijk de prudentiële controle op de financiële instellingen, in tegenspraak kan blijken met deze beschermende opdracht naar de consument toe, aangezien er een belangenconflict kan ontstaan waardoor het onmogelijk wordt deze rol nog efficiënt te vervullen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen er in dit verband overigens op dat, in zijn eindrapport, het Comité « Lamfalussy » heeft geoordeeld dat « *de organisatie van de CBFA op die*

wijze hervormd moet worden dat er een beter evenwicht zou bereikt worden tussen de bekommernissen aangaande het microprudentieel toezicht en de consumentenbescherming ».

Bovendien stellen **ze** vragen bij de werking van de CBFA en het feit dat er geen vertegenwoordiging van de consumenten is. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** menen dat ze moeten worden vertegenwoordigd binnen een ad-hocstructuur.

3) Precontractuele informatie

Volgens de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vormt de reclame, die misleidend is, evenals het gebrek aan kwaliteitsvolle informatie en advies een belangrijke probleem, waarvan de consument de dupe is.

Zo hebben al heel wat consumenten, weinig voorgelicht over de werking van het financieel systeem, beleggingsproducten voorgeschoteld gekregen zonder daarvan de risico's en de kansen op rendement te kunnen inschatten. **Deze vertegenwoordigers** constateren, dat de bestaande maatregelen (waaronder de omzetting van de MiFID-richtlijn) of de implementering ervan ontoereikend zijn.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties onderstrepen dan ook het belang van een aangescherpte of kwaliteitsvollere controle op de verkoopmethodes van financiële producten, maar ook op de publiciteit die door de ondernemingen wordt gevoerd. **Ze** herinneren eraan dat ze er in het verleden meer dan eens op hebben aangedrongen de consument een exacte, duidelijke, begrijpelijke en niet misleidende informatie te bieden. Om daartoe te komen, zijn **deze vertegenwoordigers** voorstander van een goedkeuring van de producten vóór ze op de markt worden gebracht, alsook van alle documenten (publiciteit, emissieprospectus, enz.) met betrekking tot een financieel product ter beschikking gesteld van de consument, door een comité van deskundigen en vertegenwoordigers van de consument.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie zouden op dit punt als volgt willen reageren: wat de misleidende reclame betreft bestaan er vandaag de dag, via de Wet Handelspraktijken, al voldoende mogelijkheden om hier tegen op te treden. Er is dus geen nood aan bijkomende wettelijke middelen.

Bovendien zijn er heel wat regels inzake precontractuele informatie van toepassing in de banksector. Zo dient de CBFA vandaag bijvoorbeeld al voorafgaandelijk in te stemmen met de publiciteit en het prospectus voor de instellingen voor collectieve beleggingen.

Voor de spaarrekeningen bestaat er ondertussen de deontologische code van Febelfin. De CBFA en de FOD Economie waken over de toepassing ervan.

Het lijkt ons bovendien iets te gemakkelijk en veel te vroeg te stellen dat de maatregelen tot uitvoering van de MiFID-reglementering onvoldoende zouden zijn.

Wat de verzekeringsector betreft, zijn er ook heel veel wettelijke en reglementaire bepalingen die, enerzijds, het eerlijke en niet-misleidende karakter van de reclame garanderen en, anderzijds, de consument een volledige precontractuele informatie beogen te garanderen, aangepast aan zijn noden. Deze infor-

matie heeft dan betrekking op de kenmerken van het product en de adviesplicht¹. Dit wetgevend arsenaal wordt bovendien aangevuld met gedragscodes die voortdurend worden geëvalueerd en verfijnd, in overleg met de CBFA. Denk bijvoorbeeld aan de *gedragscode inzake reclame en informatieverstrekking over individuele levensverzekeringen*, raadpleegbaar op de website van Assuralia (www.assuralia.be) en van de verenigingen voor verzekeringsbemiddeling (FVF, Feprabel en UPCA-BVVM)

Bovendien zijn er op Europees niveau werkzaamheden gestart met het oog op een herziening van de regels inzake reclame, precontractuele informatie en verkoop van financiële producten. Het zou verstandig zijn eerst de resultaten van deze werkzaamheden af te wachten alvorens de Belgische reglementering ter zake aan te passen.

Individuele problemen dienen te worden aangepakt door meer individuele controle, en niet door algemene maatregelen die iedereen treffen.

4) *Complexe financiële producten*

Voor **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** is het verbieden van bepaalde producten en diensten een overdreven betutteling van de consument en deze deresponsabiliseert hen. Een groot deel van de bevolking wenst niet dat de keuze zou worden beperkt. Bovendien kan zulke regeling niet zomaar alleen op Belgisch niveau. Dit zou een enorm concurrentienadeel zijn voor de financiële sector. Bovendien geniet de consument geen bijkomende bescherming wanneer deze toch de “verboden” producten zou aankopen in het buitenland.

Het is totaal absurd en overdreven om a priori alle verzekeringsproducten uit tak 23 te verbieden onder het voorwendsel dat ze zouden gekoppeld zijn aan *speculatie die schadelijk is voor het algemeen belang of gevaarlijk voor de consument is*, en die producten op gelijke voet te zetten met de producten uitgegeven door ondernemingen die zich schuldig maken aan overtredingen van de mensenrechten of met de producten gekoppeld aan speculatie over de prijsverhoging van basislevensmiddelen. De producten uit tak 23 zijn risicovol voor zover het kapitaal niet gewaarborgd is zoals vele andere financiële producten die niet verboden zijn in het voorstel. Ze beantwoorden hoe dan ook aan een respectabele economische logica, alsook aan de behoeften van bepaalde categorieën van consumenten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisatie, met uitzondering van de Gezinsbond, wensen een verkoopverbod op de Belgische markt van de financiële producten die te complex zijn voor een consument die « leek » is in het vak (hieronder vallen niet de levensverzekeringsproducten uit tak 23 als zodanig). De MiFiD-richtlijn voorziet deze categorie reeds in de classificatie van de klanten.

In hun ogen is het noodzakelijk om beperkingen te stellen aan de distributie aan de consument van complexe beleggingsinstrumenten waarvan de formulering of de presentatie onbegrijpelijk is voor consumenten, die geen professionele beleggers zijn, of waarvan de consument geen redelijke inschatting kan maken wat het rendement of het risico betreft.

¹ - Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit : artikels 8,23, en 72§1 (voor de reclame, zie artikel 8 §§ 5 en 6 en 72 §1, zonder de algemene bepalingen te vergeten over de bedrieglijke reclame en de oneerlijke praktijken, in de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken, art. 93 e.v.)

- Wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling, gewijzigd door de wet van 22 februari 2006 : art. 12bis tot 12 quater.

De Gezinsbond wil niet zo ver gaan om de verkoop van bepaalde beleggingsproducten (zoals gestructureerde producten) te verbieden omwille van hun complexiteit. Een goed geïnformeerde consument moet vrij kunnen beslissen welk product het best in zijn portefeuille past. Dat ontslaat de banken en verzekeraars uiteraard niet van hun plicht om de consument degelijk en correct te informeren over het risicoprofiel van deze beleggingen. Bovendien moet de consument handelen in overeenstemming met zijn risicoprofiel zoals bepaald volgens de MIFID-richtlijn.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen om een strikte procedure in te voeren voor de verkoop van financiële producten aan niet-professionele klanten, teneinde zo de consument een betere bescherming te bieden. Hiertoe dient aldus een strikte definitie te worden uitgewerkt van de risicoklassen van de financiële producten.

Wat de gestructureerde producten betreft (meestal een complexe combinatie van financiële instrumenten, opties, swaps, ... waarvan het eindrendement gekoppeld is aan het toekomstig rendement van andere financiële instrumenten, dit volgens soms uiterst ingewikkelde regels), vragen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat een indicatie zou worden gegeven over de graad van waarschijnlijkheid van de aangekondigde mogelijke winst, m.a.w. over de reële mogelijkheid om het beloofde rendement te verkrijgen, zoals recent in gebruik in Italië. Dergelijke informatie zou misleidende beloftes van aantrekkelijke rentes, die zo vaak niet realistisch zijn, kunnen vermijden.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen wel dat de bankier of de verzekeringsagent de consument bij elk beleggingsproduct duidelijk op papier op de hoogte brengt van de gevolgen van de voorgestelde belegging in het slechtste scenario. Deze noodzakelijke informatie moet volgende elementen bevatten: maximaal verlies, na aftrek van alle instap- en uitstapkosten, bewaarlonen, beheerskosten en mogelijke belastingen. Bovendien moet deze informatie een vergelijking bevatten van het slechtste en het maximale scenario ten aanzien van een risicoloze belegging op dezelfde looptijd. Alleen op die manier kan de consument een gefundeerde beslissing nemen in overeenstemming met zijn risicoprofiel.

Voor **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** dient een oplossing voor de bovenvermelde aangehaalde problemen te worden gezocht o.a. via initiatieven over financiële vaardigheden (zie hieronder punt 5).

In dit kader zou zeer duidelijk kunnen worden uitgelegd welke producten kunnen terugvallen op een garantieregeling (vb. een beschermingsfonds) en welke niet. De reglementering werd kort geleden in die zin aangepast. De consument moet ook duidelijk weten of het product van een bescherming van de kapitaal of de terugbetaling van de kapitaal van een garantie van een derde geniet of niet. Deze informatie is belangrijk om het verliesrisico (die in se voor elke financiële instrument vb. in geval van faillissement van de uitgevende instelling geldt) te kunnen schatten.

Correcte en evenredige informatie over de risico's moet voor de consumenten beschikbaar zijn zodat hij in functie van zijn risicoprofiel zijn investeringsbeslissingen kan nemen. De respectieve verantwoordelijkheden moeten ook in functie van de concrete situatie bepaald worden. Een consument die zijn investeringen zelf beslist moet ook zijn verantwoordelijkheden bewust accepteren. Als de consument een advies heeft ontvangen, moet dit advies in functie van het risicoprofiel van de klant daarentegen gegeven worden. Dit Mifid evenwicht moet gerespecteerd worden.

Alvorens tot de precieze invulling van nieuwe eisen van informatie (over minimale en maximale rendementen) over te gaan moet hier een grondig debat worden gevoerd over de praktische haalbaarheid en het effectieve nut.

5) *Financiële educatie*

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie zijn van mening dat meerdere van de problemen waarvoor een voorstel wordt gedaan het voorwerp uitmaken van discussies ten gronde en/of acties op verschillende andere niveaus en plaatsen.

Men kan hier onder meer denken aan het bevorderen van de financiële vaardigheden (besprekingen tussen CBFA, NBB, Assuralia, Febelfin en FOD Economie en in het najaar de Raad voor het Verbruik) als ook aan het ethisch karakter van bepaalde financiële producten.

Alleen al op het niveau van de onderneming zelf kan er nagedacht worden over het minder complex maken van haar producten en/of over het beperken van haar productenwaaier.

Het bevorderen van financiële vaardigheid blijft echter een dubbele taak inhouden : enerzijds het verbeteren van de communicatie omtrent het financiële producten (klaar, duidelijk, transparant), anderzijds, het verhogen van het inzichtelijke bij de consument om hem in staat te stellen keuzes te maken.

Voor **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** is de financiële educatie van de consument belangrijk en onontbeerlijk , en moet daar dringend werk van worden gemaakt. Ze moet worden geïntegreerd in het schools kader en moet via permanente infocampagnes naar het volwassen publiek toe worden bekendgemaakt. Een betere financiële educatie kan de consument helpen om realistischer te zijn en niet te hopen op een vast rendement van 6% op korte termijn, terwijl een risicoloze obligatie uitgegeven door de Staat nauwelijks 3,60% opbrengt op tien jaar tijd. Een goed geïnformeerde consument wordt op dat ogenblik voorzichtig en weet dat het voorgestelde beleggingsproduct bepaalde risico's inhoudt. Voor zover de initiatieven, genomen met het oog op een betere financiële educatie, garanties bieden inzake kwaliteit en objectiviteit, worden ze gunstig onthaald door de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn van mening dat de vorming van de burger in het kader van het onderwijs of via infocampagnes onvoldoende is om de consument in staat te stellen een oordeelkundige keuze te maken uit het complexe aanbod van spaar- en beleggingsproducten op de financiële markt. Hoe belangrijk het vormingsaspect immers ook is, toch zal die educatie niet voor alle consumenten automatisch vruchten afwerpen.

Anderzijds heeft de financiële crisis de absolute noodzaak aangetoond van een versterkte responsabilisering van de actoren op de financiële markt. De verplichting om in alle gevallen een advies te verstrekken rekening houdend met de noden van de consument, alsook het aanscherpen van de gedragsregels van financiële tussenpersonen zou, **volgens hen**, in eerste instantie veel effectiever zijn. **Volgens deze vertegenwoordigers** zou het invoeren van een informatieplicht als enig beschermingsinstrument voor

de consument neerkomen op het afwentelen op die consument van de verantwoordelijkheid voor de complexiteit van het financieel aanbod.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vestigen de aandacht op het feit dat het op poten zetten van een betere financiële educatie in geen geval voor bepaalde financiële instellingen een alibi mag zijn om af te zien van de noodzakelijke verbeteringen aan de reclame, de informatie en het advies naar de consument toe, en aldus verder te kunnen gaan met het voeren van een consumentonvriendelijk commercieel beleid.

LEDEN EN WAARNEMERS AANWEZIG
OP DE PLENAIRE VERGADERING
VAN DE
RAAD VOOR HET VERBRUIK VAN 12 NOVEMBER 2009
VOORGEZETEN DOOR DE HEER ROBERT GEURTS

1) Leden die de organisaties van de consumenten vertegenwoordigen:

Effectieve :	Mevrouw De Roeck-Isebaert	(Gezinsbond)
	Mevrouw Jonckheere	(ACLVB)
	De heer De Bie	(Test-Aankoop)
	De heer Ducart	(Test-Aankoop)

Plaatsvergangend :	De heer Quintard	(ABVV)
--------------------	------------------	--------

2) Leden die de organisaties van de productie vertegenwoordigen:

Effectieve :	De heer Van Bulck	(Febelfin)
	De heer Gheur	(VBO)
Plaatsvergangend :	De heer T'Jampens	(BVK)

3) Lid die de organisaties van de distributie vertegenwoordigt:

Effectief :	De heer de Laminne de Bex	(Fedis)
-------------	---------------------------	---------

4) Lid die de organisaties van de middenstand vertegenwoordigt:

Effectief :	De heer Verhamme M.	(UNIZO)
-------------	---------------------	---------

Waarnemers :

De heer Vandercammen (OIVO)

De heer Willaert (OIVO)

De heer Moerenhout (OIVO)